

POTILASREKISTERI

TIETOSUOJASELOSTE/REKISTERÖIDYN INFORMOINTI 1.10.2024

1 REKISTERINPITÄJÄ

Nimi:

HUS-yhtymä

Osoite:

HUS-yhtymä

Stenbäckinkatu 9, Helsinki

PL 100, 00029 HUS

Yhteystiedot:

Puhelinvaihte: 09 4711

Kirjaamon telefax: 09 471 75500

Kirjaamon sähköposti: kirjaamo@hus.fi

Postiosoite: HUS-yhtymän Kirjaamo, PL 200, 00029 HUS

2 REKISTERIN VASTUUHENKILÖ

Rekisterin vastuuhenkilö: HUS-yhtymän johtajaylilääkäri

Rekisteriasioita hoitavia viranhaltijoita ovat:

- konsernipalveluiden hallintoylilääkäri
- tulosityksiköiden hallinnolliset ylilääkärit
- Diagnostiikkakeskuksen johtava ylilääkäri

Edellä mainitut viranhaltijat käsittelevät mm. virheenoikaisuja tai tietojen poistoja koskevat vaatimukset sekä selvityspyynnöjä potilastietojen käsittelystä.

3 TIETOSUOJAVASTAAVAN YHTEYSTIEDOT

Postiosoite:
HUS-yhtymä
Kirjaamo
PL 200, 00029 HUS
sähköposti: tietosuoja@hus.fi

4 YHTEYSTIEDOT REKISTERIÄ KOSKEVISSA ASIOISSA

Kts. HUSin internetin Etusivu/Tietoa meistä/Yhteystiedot/Kirjaamo ja arkistot
<https://www.hus.fi/tietoa-meista/yhteystiedot/kirjaamo-ja-arkistot#hus-yhtym%C3%A4n-kirjaamon-yhteysti>

5 HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYN TARKOITUS

- potilaan tutkimuksen ja hoidon järjestäminen, suunnittelu, toteutus ja seuranta
- laadunvalvonta
- potilaan hoidon ja tutkimusten laskuttaminen
- terveydenhuollon toiminnan suunnittelu, tilastointi, seuranta ja arviointi
- tieteellinen tutkimus
- ammattihenkilöiden toiminnan valvonta
- terveydenhuollon opetus

6 HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYN PERUSTA

Edellä kuvattu henkilötietojen käsittely perustuu mm. seuraaviin säädöksiin:

- EU tietosuoja-asetus 2016/679, 6 artiklan 1 c) ja e) kohdat, 9 artiklan 2 h) kohta
- Tietosuoja laki (1050/2018)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (457/2024)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta (616/2021)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudella maalla (615/2021)
- Terveydenhuoltolaki (1326/2010)

- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/200)
- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994)
- Laki sähköisestä lääkemääräyksestä (61/2007)
- Laki ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä (101/2001)
- Mielenterveyslaki (1116/1990)
- Arkistolaki (831/1994)
- Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (522/2019)
- Potilasvakuutuslaki (948/2019)
- Työtaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)
- Liikennevakuutuslaki (460/2016)
- Laki tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnasta (1512/2016)

7 REKISTERIN TIETOSISÄLTÖ

Potilasrekisteri sisältää potilaan hoidon järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvät tarpeelliset tiedot, terveydenhuollon ammattihenkilöiden laatimat potilaskertomusmerkinnät, tutkimuspyynnöt, tutkimuslausunnot ja -tulokset sekä niihin liittyvät tekniset tallenteet. Potilasrekisteri muodostuu potilastietojärjestelmästä, sairaus- tai toimintokohtaisista potilastietojärjestelmistä, diagnostisten palveluiden potilastietojärjestelmistä (esim. laboratorio ja kuvantaminen) sekä paperi- ja filmimuotoisista potilasasiakirjoista.

Potilasrekisteriin tallennetaan potilaan yksilöimiseksi ja asioinnin järjestämiseksi tarvittavat henkilötiedot: nimi ja henkilötunnus, kotikunta, osoite, puhelinnumero, potilaan äidinkieli/asiointikieli, tulkin tarve, potilaan nimeämä yhteyshenkilö, tarvittaessa alaikäisen huoltaja/huoltajat tai potilaan laillisen edustajan yhteystiedot.

Potilasrekisteriin kuuluu myös muista terveydenhuollon toimintayksiköistä saadut hoidon kannalta välttämättömät tiedot.

Potilasrekisterin tietoja käsitellään myös Microsoft Azure -pilvipalvelussa. Pilvipalveluun tallennetut potilasrekisteritiedot kerätään useasta HUSin käytössä olevasta tietojärjestelmästä. Yhdistettyjen tietojen kokonaisuutta ja siihen liittyviä tietoteknisiä, tiedon hallintaan liittyviä analyysityökaluja kutsutaan tietoaalaksi. Tietoaalaseen kerättyjen potilasrekisteritietojen käsittelyn käyttötarkoitukset on kuvattu edellä kohdassa 5 ja käsittelyperusteet kohdassa 6. Pilvipalvelun maantieteellinen sijainti on Irlanti tai Hollanti. Tietoaaltaasta on tehty tietosuojaa koskeva vaikutustenvaikutusarviointi, joka on toimitettu tietosuojavaltuutetun toimistoon.

Tietoaltaaseen tallennetut tiedot ovat salakirjoitettuja, ja niiden käyttö edellyttää ammattihenkilöiltä vastaavia käyttöoikeuksia kuin potilastietojärjestelmissä. Tietoaltaan suuri las-
kentakapasiteetti ja analytiikkateknologiat mahdollistavat potilaan hoidossa sellaisten
analyysityökalujen käytön, joita perustietojärjestelmissä ei ole saatavilla. Potilashoidollista
käyttöä varten tietoaallasjärjestelmään on toteutettu selausohjelmisto, jolla voidaan lukea
tietoaltaaseen tallennettujen käytöstä poistuneiden tietojärjestelmien tietoja. Selausohjel-
misto mahdollistaa myös aktiivikäytössä olevan järjestelmän tietojen lukemisen esim. jär-
jestelmän huoltokatkon tai virhetilanteen aikana toimien näin varajärjestelmänä. Tietoaal-
las antaa myös potilastietojen toissijaiselle käytölle kuten mm. tieteelliselle tutkimukselle
tai tietojohdantiselle muita tietojärjestelmiä paremmat edellytykset.

Potilaiden hoidossa hyödynnetään myös kameroita, joita on kolmea eri tyyppiä:

- Ei-tallentavat kamerat, joiden avulla henkilökunta pystyy seuraamaan suoratois-
tolla osaston potilashuoneissa olevien potilaiden vointia ja toteuttamaan havainto-
jen edellyttämiä hoitotoimenpiteitä.
- Ei-tallentavat kamerat, jotka välittävät kameraan liittyvälle ohjelmistolle hahmo-
kuvavirtaa (potilasta ei voida suoraan tunnistaa hahmoista), jonka perusteella jär-
jestelmä pystyy havaitsemaan potilaan kaatumisen ja tuottamaan hälytyksen hen-
kilökunnalle.
- Tallentavat kamerat (käytössä vain Lasten ja nuorten sairaalassa), joiden avulla
henkilökunta pystyy arvioimaan sairauden oireita (esim. epilepsiakohtaus) ja to-
teuttamaan tilanteen vaatimia hoitotoimenpiteitä. Tallennettu videotiedosto säily-
tetään viikon ajan, jonka jälkeen se hävitetään automaattisesti. Tallennus käynnis-
tetään vain potilaan tai huoltajan suostumuksella.

8 SÄÄNNÖNMUKAISET TIETOLÄHTEET

Tiedot saadaan

- HUSin oman toiminnan yhteydessä
- rekisteröidyltä itseltään
- viranomaisilta
- henkilötiedot digi- ja väestötietovirastolta
- muilta terveydenhuollon toimintayksiköiltä

9 HENKILÖTIETOJEN VASTAANOTTAJARYHMÄT

Hoitoon liittyvät vastaanottajat:

- hyvinvointialueet ja muut terveydenhuollon toimintayksiköt ja lääkärit, jotka tekevät potilaista lähetteen HUSiin ja joille lähetetään HUSin hoidon päätyttyä jatkohoidon kannalta tarpeelliset tiedot
- potilaiden jatkohoidosta vastaavat hyvinvointialueet ja muut terveydenhuollon toimintayksiköt
- potilaat

Vastaanottajat, joille HUSilla on lainsäädännön perusteella joko oikeus tai velvollisuus luovuttaa tietoja:

- hyvinvointialueet
- yksityiset terveydenhuollon toimintayksiköt
- vakuutusyhtiöt ja vakuutuslaitokset
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- Kansaneläkelaitos (Kela)
- valvontaviranomaiset kuten mm.
  - Aluehallintovirasto
  - Valvira
  - Tietosuojavaltuutetun toimisto
- oikeusviranomaiset
- poliisi
- onnettomuustutkintainstituutti

10 TIETOJEN SÄÄNNÖNMUKAISET LUOVUTUKSET

Tietoja luovutetaan terveydenhuollon toimintayksiköille mm. seuraavilla edellytyksillä:

- HUS-yhtymän, Helsingin kaupungin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden välillä, kun potilas on informoitu valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista eikä potilas ole tehnyt luovutuskieltoa tahdonilmaisupalveluun. (toimeenpanolain 616/2021 väliaikaista tiedonsaantia koskeva 64 a §)
- Asiakastietolain 54 §:n mukaisella luovutusluvalla valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen välityksellä tai muulla tavoin.

Tietoja luovutetaan ilmoitusvelvollisuuden tai –oikeuden perusteella mm. seuraavien säädösten perusteella:

- Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (522/2019)
- Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta (488/1999)
- Laki kliinisestä lääketutkimuksesta (983/2021)

- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen laaturekistereistä (801/2022)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Sairausvakuutuslaki (1224/2004)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Tartuntatautilaki (1227/2016)
- Työtaturma- ja ammattitautilaki (2015/459)
- Ajokorttilaki (386/2011)
- Ampuma-aselaki (1/1998)
- Laki kuolemansyyn selvittämisestä (459/1973)

Tietoja luovutetaan tieteelliseen tutkimukseen

- eettisen toimikunnan puoltavan lausunnon ja tutkimuslupapäätöksen perusteella sekä
- tutkimuslupapäätöksen perusteella toisiolain mukaiseen rekisteritutkimukseen

Toisiolain (552/2019) mukaiset käyttötarkoitukset ovat

- tieteellinen tutkimus
- tilastointi
- kehittämis- ja innovaatiotoiminta
- viranomaisohjaus ja valvonta
- viranomaisten suunnittelu- ja selvitystehtävät
- opetus
- tietojohdaminen

HUS luovuttaa tietoja hakemuksen ja viranomaispäätöksen perusteella toisiolain mukaisiin rekisteritutkimuksiin silloin, kun tietolupahakemus tai tietopyyntö koskee HUSin potilasrekisterin tietoja. HUS hyödyntää toisiolain mukaisesti potilasrekisterin tietoja ope- tuksessa, tietojohdamisessa, tilastoinnissa ja viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtä- vissä.

HUSilla on velvollisuus luovuttaa tietoja myös edellä mainitun toisiolain mukaiselle kan- salliselle tietolupaviranomaiselle (Findata) silloin, kun tietolupaviranomainen hyväksyy useita rekisterinpitäjiä koskevat tietolupahakemukset tai tietopyynnöt ja muodostaa niistä aggregoitua tietoa.

Lisäksi tietoja luovutetaan Biopankkiin biopankkilain (688/2012) mukaiseen tutkimuk- seen potilaan suostumuksella, katso tarkemmin [Helsingin biopankin internet-sivut](#).

HUSilla on velvollisuus luovuttaa tietoja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hoitoilmoitusrekisteriin ja laaturekistereihin.

Hyvinvointialueille tai muille potilaan hoidon maksajille luovutetaan säännöllisesti laskutuksen oikeellisuuden tarkistamisen edellyttämät henkilötiedot.

11 TIETOJEN SÄILYTYSAIKA

Potilasasiakirjojen säilytysaika on säädetty asiakastietolaissa (703/2023). Säilytysaika on pääsääntöisesti 12 vuotta potilaan kuolemasta.

12 PROFILOINTI

Tietosuoja-asetuksessa profiloinnilla tarkoitetaan mitä tahansa henkilötietojen automaattista käsittelyä, jossa henkilötietoja käyttämällä arvioidaan luonnollisen henkilön tiettyjä henkilökohtaisia ominaisuuksia.

HUS käyttää tietoteknisiä menetelmiä, joilla voidaan kartoittaa potilastietojärjestelmän tietojen perusteella potilaita, jotka esimerkiksi on kutsuttava kontrollitutkimuksiin. Käsitteleyperusteena profiloinnissa on sairauksien ennaltaehkäisy, hoidon järjestäminen ja toteuttaminen. Automaattinen henkilötietojen käsittely on vain apuväline hoidon toteutusta varten eikä se sisällä missään vaiheessa automaattista päätöksentekoa.

Automaattinen tietojenkäsittely (esimerkiksi ohjelmistorobotiikka, koneoppimismallit) avustaa ammattihenkilöitä rutiinitehtävissä eikä koskaan tee itsenäisesti potilaan hoitoa koskevia päätöksiä tai ratkaisuja. Automatiikka suorittaa työnkuluja ammattihenkilön tekemien päätösten perusteella.

Automaattista tietojenkäsittelyä käytetään mm. seuraavissa toiminnoissa:

- läheteiden lajittelu ja ohjaaminen lääkäreiden käsiteltäväksi
- työkorien tulosviestien käsittely
- ostopalveluihin liittyvät prosessit (esim. hoitopalautteen käsittely)
- digihoitopolkujen avaaminen
- laboratorio- ja kuvantamistutkimusten tilan tarkistus ja potilaan muistutus tekstiviestillä
- syöpäseurantaan liittyvissä tehtävissä avustaminen (ajanvaraukset, muistutukset potilaalle jne.)

- lääkemääräysten rakenteistaminen
- potilasmäärien ennustaminen

13 TIETOJEN SIIRTO EU:N TAI ETA-ALUEEN ULKOPUOLELLE

Henkilötietoja voidaan siirtää tietosuojaa-asetuksen 45 artiklan mukaisesti sellaisiin EU/ETA-alueen ulkopuolisiin maihin, joissa on EU komission hyväksymä tietosuojan taso. Komissio ylläpitää listaa ns. kolmansista maista, joissa tietosuojaa on komission tekemän erillispäätöksen perusteella vastaavalla tasolla kuin EU:ssa.

Mikäli yhdysvaltalainen yritys kuuluu Data Privacy Framework (DPF) -järjestelyn piiriin, erityisiä suojatoimia ei tarvita.

Lisäksi henkilötietoja voidaan siirtää EU/ETA-alueen ulkopuolelle kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille silloin, jos rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on toteuttanut tietosuojaa-asetuksen 46–47 artiklojen mukaiset suojatoimet. Yleisin suojatoimi on se, että henkilötietoja ei siirretä tunnisteellisesti vaan henkilötiedot pseudonymisoidaan ennen siirtoa. Esimerkiksi henkilötietojen koodaaminen on pseudonymisointia, jolloin siirrettyjä ja koodattuja tietoja ei voida yhdistää tiettyyn henkilöön ilman koodia-vainta, joka jää rekisterinpitäjälle. Muita suojatoimia pseudonymisoinnin ohella ovat

- Komission hyväksymien vakiolausekkeiden mukaisen sopimuksen solmiminen luovutuksensaajan kanssa ennen tietojen siirtoa
- Siirron kohdemaan henkilötietoja koskevan lainsäädännön arviointi ennen siirtoa
- Tietosuojan vaikutusten arvioinnin (DPIA) tekeminen ennen siirtoa

Jos edellä mainittuja suojatoimia ei ole käytössä, voidaan tietoja siirtää EU/ETA-alueen ulkopuolelle myös rekisteröidyn nimenomaisella suostumuksella. Tällöin rekisteröidylle ilmoitetaan, että henkilötietojen suoja kohdemaassa ei välttämättä ole yhtä hyvällä tasolla kuin EU/ETA-alueella. Kyseeseen voi tulla myös tietosuojaa-asetuksen 49 artiklan mukainen erityistilannetta koskeva poikkeus kuten rekisteröidyn elintärkeä etu (esim. kantasolusiirrossa sopivan luovuttajan löytäminen).

HUSissa tyypillisiä tilanteita, joissa tietoja siirretään EU/ETA-alueen ulkopuolelle, ovat seuraavat:

1. Tieteellinen tutkimus, siirtoja tehdään kansainvälisissä monikeskustutkimuksissa sekä yksittäisissä tutkimuksissa, joissa tutkimuksen toteuttaminen ei ole

mahdollista vain EU/ETA-alueen sisällä tai esim. tutkimusaineiston analysointiin tai vertailuun ei ole saatavilla soveltuvaa analyysipalvelua EU/ETA-alueella.

2. Potilastietojärjestelmien tekninen ylläpito. Kansainvälisten yritysten tietojärjestelmien teknistä ylläpitoa tai kiireellistä virheenkorjausta ei ole aina mahdollista saada EU/ETA-alueella.
3. Vastaavasti lääkinnällisten laitteiden ylläpitoa ei ole aina mahdollista toteuttaa EU/ETA-alueen sisällä, jolloin joudutaan turvautumaan siihen toimittajan tukipisteeseen, joka pystyy tekemään tarvittavat tekniset huoltotoimenpiteet.
4. Lääkinnällisiin laitteisiin (esim. insuliinipumppu, sydäntahdistin) voi sisältyä myös hoidon kannalta olennainen toimittajan ohjelmistopalvelu, joka mahdollistaa laitteen toiminnan ja potilaan tilan etäseurannan HUSin hoitohenkilökunnalle. Laitteet eivät siirrä toimittajan palveluun tunnisteellista henkilötietoa.

14 REKISTERIN SUOJAUKSEN PERIAATTEET

A Sähköisesti käsiteltävät tiedot

Salassa pidettävät asiat ja asiakirjat on suojattu potilastietojärjestelmien roolipohjaisella käyttöoikeushallinnalla. Käyttöoikeudet potilastietojärjestelmiin myönnetään roolipohjaisesti työtehtävien ja työyksikön perusteella. Normaalista poikkeavat käyttöoikeudet hyväksyvät työntekijöiden esihenkilöt.

B Manuaalinen aineisto

Paperimuodossa oleva aineisto säilytetään lukituissa tiloissa, joihin on pääsy vain ko. asioita tai asiakirjoja käsittelevillä henkilöillä.

15 REKISTERÖIDYN OIKEUDET

Rekisteröidyllä on seuraavat oikeudet:

- Oikeus saada pääsy omiin henkilötietoihin (15 artikla): rekisteröity voi tehdä kirjallisen tietopyynnön omista tiedoistaan
- Oikeus tietojen oikaisemiseen (16 artikla): rekisteröity voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen

- Oikeus tietojen poistamiseen (17 artikla): rekisteröity voi vaatia rekisterin käyttötarkoituksen kannalta turhan tai virheellisen tiedon poistamista
- Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (18 artikla): rekisteröity voi tehdä vapaamuotoisen vaatimuksen, joka käsitellään aina tapauskohtaisesti. Asiakastietolain (703/2023) 12 §:n mukaisesti palvelunantaja saa kieltäytyä toteuttamasta asiakkaan pyyntöä rajoittaa henkilötietojensa käsittelyä tietosuojaa-asetuksen 18 artiklan nojalla, jos tietojen käsittelyn rajoittamisesta saattaisi aiheutua vakavaa vaaraa rekisteröidyn terveydelle tai hoidolle taikka rekisteröidyn tai jonkun muun oikeuksille.
- Oikeus vastustaa käsittelyä (21 artikla): rekisteröity voi tehdä vapaamuotoisen vaatimuksen, joka käsitellään aina tapauskohtaisesti.
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (20 artikla): rekisteröity voi tehdä vapaamuotoisen vaatimuksen, joka käsitellään aina tapauskohtaisesti.

Ohjeet, lomakkeet ja postitusosoitteet löytyvät HUSin internet-sivulta kohdasta Etusivu/Potilaalle/Opas potilaalle/Potilasasiakirjat

<https://www.hus.fi/potilaalle/opas-potilaalle/potilasasiakirjat>

Lomakkeet voi myös pyytää tulostettuna asiointikäynnin yhteydessä. Rekisteröity voi tehdä myös vapaamuotoisen hakemuksen verkkosivuilla olevien ohjeiden mukaisesti.

Tietyissä tilanteissa rekisterinpitäjä voi perustellusta syystä kieltäytyä toteuttamasta rekisteröidyn vaatimuksia. Hoidon järjestämisen ja toteuttamisen kannalta tarpeellisia tietoja ei voida poistaa. Terveydenhuollon ammattihenkilöillä on velvollisuus laatia potilasasiakirjamerkinnot jokaisesta palvelutapahtumasta ja laki vaatii säilyttämään tiedot pääsääntöisesti 12 vuotta potilaan kuolemasta.

Sen sijaan yksilöity korjaus- tai poistovaatimus voidaan toteuttaa, jos HUSin terveydenhuollon ammattihenkilö toteaa, että kyseessä oleva tieto on ollut hoidon kannalta tarpeellista tai jo kirjaushetkellä virheellistä. Arviointi tehdään merkinnän laatimishetkellä vallinneen käsityksen näkökulmasta.

16 OIKEUS TEHDÄ VALITUS VALVONTAVIRANOMAISELLE

Jokaisella rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, erityisesti siinä jäsenvaltiossa, jossa hänen vakinainen asuinpaikkansa tai työpaikkansa on tai jossa väitetty rikkominen on tapahtunut, jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien

henkilötietojen käsittelyssä rikotaan EU tietosuoja-asetusta, sanotun kuitenkin rajoittamatta muita hallinnollisia muutoksenhakukeinoja tai oikeussuojakeinoja.

Valvontaviranomaisen tiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

<https://tietosuoja.fi/etusivu>

Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki

Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi Puhelinvaihde: 029 566 6700

Kirjaamo: 029 566 6768